

دستورالعمل اجرایی آیین نامه پایان نامه های مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

مقدمه: پایان نامه های تحصیلی از جمله مهمترین، موثرترین و روزآمدترین منابع علمی هستند که مستندترین افراد زیر نظر متخصصین، در مورد موضوعی دقیق پژوهش کرده و یافته ها و تفسیر خود را در آن زمینه منتشر می کنند. از این رو ضروری است اجرای پایان نامه ها توسط ساز و کاری دقیق برنامه ریزی و نظارت شود. بر این اساس، مقررات زیر جهت هماهنگی و وحدت رویه با توجه به لزوم رعایت مقررات آموزشی و پژوهشی مصوب وزارت متبوع ابلاغ می شود.

۱. مقررات و آیین نامه ها و مصوبات آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مورد پایان نامه های تحصیلی لازم الاجرا است.

۲. با توجه به اینکه پایان نامه های تحصیلی حائز جنبه های آموزشی و پژوهشی است، لازم است هماهنگی کامل در این زمینه بین معاونت های آموزشی و تحقیقات و فناوری دانشگاه برقرار باشد. شرکت نماینده ای از معاونت آموزشی در جلسات شورای پژوهشی دانشگاه و نماینده ای از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه، در جلسات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ضروری است. همین هماهنگی در سطح دانشکده ها و در جلسات متناظر، ضروری است.

۳. موضوع پروپوزال پایان نامه (با هر میزان بودجه) و تناسب سطح موضوع با رشته و مقطع تحصیلی دانشجوی، باید ابتدا در گروه آموزشی مطرح، داوری و تصویب شود.

۴. تصویب و اجرای پایان نامه بدون هزینه امکان پذیر است. بدیهی است قبل از شروع کار، پروپوزال این گونه پایان نامه ها باید در گروه آموزشی، داوری و تصویب شود و در سامانه مربوطه بارگذاری و کد اخلاق در پژوهش برای آن اخذ شود.

۵. سقف هزینه پروپوزال پایان نامه ها و سقف تفویض اختیار گروه های آموزشی و دانشکده ها، توسط شورای پژوهشی دانشگاه تعیین می شود.

۶. در مورد پروپوزال پایان نامه هایی که هزینه آنها اندک و از سقف معینی (که توسط شورای پژوهشی دانشگاه تعیین می شود) پایین تر باشد، پیش پرداخت انجام نمی شود و بعد از پایان کار، هزینه های پایان نامه بصورت یکجا پرداخت خواهد شد.

۷. پیشنهاد می شود گروه های آموزشی تلاش کنند تا موضوع پایان نامه ها در راستای اولویت های پژوهشی و ماموریت های ویژه دانشگاه باشد.

۸. شرایط اساتید راهنما در پایان نامه های مقاطع مختلف و تعداد دانشجویان تحت راهنمایی هر یک از اعضای هیات علمی براساس مقررات آموزشی معاونت آموزشی وزارت متبوع تعیین می شود. چنانچه تعداد دانشجویان از سقف پایان نامه های مجاز همه اعضای هیات علمی گروه بیشتر باشد، انتخاب استاد راهنما با توجه به توانمندی اعضا و رعایت عدالت و پس از تصویب در گروه آموزشی و سپس شورای تحصیلی تکمیلی دانشکده انجام خواهد شد.

تبصره ۱: دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی نمی توانند به عنوان استاد راهنما و یا مشاور در پایان نامه ها انتخاب شوند.

۹. زمان و نحوه ثبت پایان نامه به شرح جدول زیر می باشد:

مقطع تحصیلی	زمان و نحوه ثبت پایان نامه و اخذ کد اخلاق در پژوهش
دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی)	پیش از آزمون جامع پیش کارورزی، به شرط قبولی در کلیه درس ها و بخش های مرحله کارآموزی بالینی و کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله کارآموزی
کارشناسی ارشد ناپیوسته	پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی
دکتری تخصصی PhD	دفاع از پروپوزال؛ حداکثر تا پایان نیمسال سوم و ثبت نام و اخذ واحد، بعد از امتحان جامع
دستکاری تخصصی پزشکی	دفاع از پروپوزال در گروه آموزشی، برای دوره های دستکاری ۳ ساله: قبل از امتحان ارتقاء ۱ به ۲ برای دوره های دستکاری ۴ ساله به بالا: قبل از امتحان ارتقاء ۲ به ۳
دستکاری فوق تخصصی پزشکی	تصویب پایان نامه در ۶ ماه اول تحصیل
دستیاران تخصصی دندانپزشکی	دستیاران دوره تخصصی سه ساله: حداکثر تا پایان ترم سوم دستیاران دوره تخصصی پنج ساله: حداکثر تا پایان ترم پنجم

۱۰. شرایط عمومی مقالات شرط دفاع به شرح زیر می باشد:

- با هر مقاله، فقط یک نفر اجازه دفاع دارد.
- مقاله نباید مستخرج از پایان نامه ی سایر دانشجویان باشد.
- مقاله باید طی دوره تحصیل مقطع فعلی دانشجو پذیرش شود و مستخرج از نتایج پایان نامه مقاطع تحصیلی قبلی نباشد.
- مقاله بایستی با آدرس صحیح دانشگاه منتشر شده باشند.
- صحت و نمایه مقاله، بایستی توسط معاونت پژوهشی دانشکده، از طریق سامانه های مجلات نامعتبر و جعلی blacklist.research.ac.ir و منبع یاب rsf.research.ac.ir وزارت بهداشت مورد تایید قرار گیرد.

۱۱. شرایط دفاع و نمره پایان نامه بر حسب مقطع تحصیلی، تابع مقررات مربوط به دفاع از پایان نامه مصوب معاونت

آموزشی وزارت متبوع و با شرایط ذیل خواهد بود:

۱۱-۱- شرط دفاع دانشجویان دوره کارشناسی ارشد از سال (Submissions) مقاله مستخرج از پایان نامه برای مجلات علمی پژوهشی داخل یا خارج از کشور و حداکثر نمره پایان نامه ۱۸ می باشد. در صورت چاپ و یا ارایه گواهی پذیرش مقاله نمایه شده در ISI، Pubmed، Medline یا Scopus سقف نمره ۲۰ و در سایر مجلات سقف نمره ۱۹ خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) تا زمان دفاع، موفق به اخذ پذیرش مقاله از پایان نامه خود نشده باشد ولی در دوره تحصیل، به عنوان نویسنده اول یا مسئول، یک مقاله در نمایه های ISI، Pubmed، Medline با آدرس صحیح این دانشگاه داشته باشد، تا دو نمره و در نمایه Scopus تا یک نمره تشویقی، به تشخیص هیات داوران پایان نامه تعلق می گیرد در چنین مواردی، از هر مقاله فقط یک دانشجو می تواند از نمره تشویقی استفاده کند. لحاظ نمودن این نمره تشویقی، منوط به موافقت استاد راهنمای پایان نامه و مرتبط بودن مقاله با رشته تحصیلی دانشجو است.

در صورت ارایه گواهی محصول دارای ثبت اختراع خارجی یا ثبت اختراع داخلی یا محصول دارای مجوز از سازمان غذا

و داروی وزارت بهداشت، تا ۲ نمره تشویقی، به تشخیص هیات داوران پایان‌نامه تعلق خواهد گرفت.

۱۱-۲- شرط دفاع دانشجویان دکتری تخصصی *PhD* چاپ یا پذیرش حداقل دو مقاله کامل در مجلات دارای نمایه *Medline*، *Pubmed*، *ISI* به عنوان نویسنده اول یا مسئول با آدرس صحیح این دانشگاه خواهد بود. یکی از آنها باید اصل و مستخرج از پایان‌نامه دانشجو بوده و مقاله دوم می‌تواند از پایان‌نامه یا از طرح تحقیقاتی دیگری از دانشگاه علوم پزشکی اهواز یا مروری باشد. (چنانچه پایان‌نامه دکتری تخصصی *PhD* منجر به محصول دارای ثبت اختراع (پتنت) خارجی یا ثبت اختراع داخلی یا مجوز از سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت شود، ارایه گواهی معادل مقاله دوم در نظر گرفته خواهد شد).

۱۱-۳- شرط دفاع دانشجویان دوره دستیاری تخصصی و دوره فوق تخصصی ورودی سال ۱۳۹۹ به بعد اخذ پذیرش حداقل یک مقاله در مجلات با نمایه *Scopus* می‌باشد. در صورتی که دستیاران فوق تخصصی در موعد مقرر نتوانند پذیرش مقاله خود را ارائه دهند، به شرط تصویب گروه و شورای پژوهشی دانشکده به آنان برای دفاع از پایان‌نامه یکسال فرصت داده می‌شود.

۱۲. تعهدات علمی طرح تحقیقاتی پایان‌نامه، بر اساس مقررات پژوهشی دانشگاه و طبق قرارداد تعیین می‌شود. مسئول انجام تعهدات پایان‌نامه و تسویه حساب طرح تحقیقاتی در درجه اول استاد راهنمای اول (و در شرایط خاص، با تایید معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه، یکی از اعضای تیم پژوهشی پایان‌نامه) خواهد بود. تامین شرایط دفاع از نظر آموزشی و برگزاری جلسه دفاع از پایان‌نامه و فراغت از تحصیل و تسویه حساب دانشجو با اجازه استاد راهنما است ولی نافی مسئولیت مجری طرف قرارداد طرح تحقیقاتی نخواهد بود.

۱۳. کلیه دانشجویانی که در مرحله پایان‌نامه هستند، مکلف به ارائه گزارش پیشرفت کار حداقل هر شش ماه یکبار هستند. گزارش پیشرفت کار بعد از تایید استاد راهنما به گروه آموزشی ارسال خواهد شد.

۱۴. هر گونه تغییر در پایان‌نامه باید ابتدا در گروه آموزشی مطرح و تصویب شود و پس از تایید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، از طریق معاون پژوهشی دانشکده، به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه ارسال شود.

۱۵. حداقل فاصله زمانی بین تصویب پایان‌نامه و دفاع برای دانشجویان دستیاری فوق تخصصی و کارشناسی ارشد ناپیوسته شش ماه و برای دانشجویان دکتری عمومی و دکتری تخصصی *PhD* و دستیاری تخصصی یک سال است. زمان تصویب پایان‌نامه، تاریخ تصویب در شورای گروه آموزشی است.

تبصره ۳: در صورت ضرورت، چنانچه فرآیند تصویب پروپوزال طولانی شده باشد، حداقل فاصله زمانی با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قابل کاهش است.

۱۶. توجه به رعایت اصول اخلاق در پژوهش در تمام مراحل پایان‌نامه الزامی است. آخرین مصوبات کمیته کشوری اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی، به ویژه ابلاغیه معاونین محترم آموزشی و تحقیقات و فناوری وزارت متبوع (شماره ۵۰۰/۲۴۲۲/د مورخ ۱۳۹۳/۹/۲) و راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی در علوم پزشکی، شایان توجه جدی و لازم الاجرا است. تیم پایان‌نامه، به‌خصوص به شرایط نویسندگی مقالات حاصل از پایان‌نامه باید توجه ویژه‌ای داشته باشند. با توجه به اینکه بررسی پایان‌نامه در کارگروه/کمیته‌های اخلاق در پژوهش، پس از طی مراحل

داوری و تصویب در گروه آموزشی دانشکده و یا شورای پژوهشی دانشگاه انجام می‌شود و از آنجا که کارگروه/کمیته‌های اخلاق در پژوهش حق بررسی و اظهار نظر در همه جوانب پروپوزال پایان‌نامه را دارند، به منظور پیشگیری از تاخیر در اجرای پایان‌نامه لازم است کلیه دانشجویان و اعضای محترم هیات علمی رعایت اصول اخلاق در پژوهش را مد نظر قرار دهند. به خصوص معاونان پژوهشی دانشکده‌ها باید به این موضوع توجه ویژه داشته باشند و در صورت عدم رعایت این اصول، از ارسال پروپوزال به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه خودداری کنند.

۱۷. در مورد پایان‌نامه‌هایی که کل هزینه آنها توسط این دانشگاه تامین شده و دانشجو پس از فراغت از تحصیل در سایر دانشگاه‌ها یا مراکز تحقیقاتی یا سازمان‌ها به فعالیت مشغول می‌شود، باید دقت کافی توسط اساتید راهنما و مشاور مبذول شود که در انتشار آثار بعدی حاصل از پایان‌نامه، حقوق دانشگاه به خصوص از نظر جایگاه نویسندگان مقالات تضییع نشود (آدرس اول نویسنده‌های مسئول و اول مقاله، باید از دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز باشد).

۱۸. از آنجا که تعیین نمره پایان‌نامه در جلسه دفاع انجام می‌شود و پس از ثبت نهایی، نمره قابل تغییر نخواهد بود، لازم است همه مراحل لازم از جمله اخذ پذیرش مقاله، قبل از برگزاری مراسم دفاع انجام شده باشد. نمره تعیین شده در جلسه دفاع، قابل تغییر نخواهد بود.

۱۹. رعایت مفاد **راهنمای نگارش پایان‌نامه** که بیش از این در دانشگاه مصوب شده، لازم الاجرا است.

۲۰. موارد مطرح شده در این مجموعه شامل پایان‌نامه دانشجویان دوره دکتری تخصصی پژوهشی نیست. موارد مربوط به پایان‌نامه‌های این دانشجویان تابع آیین‌نامه خاصی است که به صورت جداگانه توسط شورای پژوهشی دانشگاه، برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

۲۱. چنانچه در مورد اجرای قوانین و مقررات آموزشی پایان‌نامه‌ها، اختلاف نظری وجود داشته باشد که در شورای گروه آموزشی حل و فصل نشود، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده (با حضور الزامی معاون پژوهشی دانشکده)، و چنانچه موضوع در این شورا حل و فصل نشود، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه (با حضور الزامی معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه یا نماینده ایشان) بررسی می‌شود. بررسی اختلاف نظر در مباحث و جنبه‌های پژوهشی پایان‌نامه، در حیطه اختیارات حوزه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه است.

۲۲. زمان شروع اجرای این مقررات برای دانشجویان برابر جدول ذیل می‌باشد، چنانچه در مورد پایان‌نامه‌های دانشجویان ورودی قبل از تاریخ ذکر شده ابهامی وجود داشته باشد توسط کارگروهی شامل مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مدیر توسعه و ارزیابی تحقیقات دانشگاه و معاونین پژوهشی و آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مربوطه، بررسی و تصمیم‌گیری خواهد شد.

سال ورود	مقطع تحصیلی
۱۳۹۶	دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی)
۱۳۹۹	کارشناسی ارشد ناپیوسته
۱۳۹۹	دکتری تخصصی PhD، دستیاری تخصصی، دستیاری فوق تخصصی

۲۳. تعداد اساتید در پایان‌نامه‌ها به شرح جدول زیر می‌باشد:

مقطع تحصیلی	حداکثر	حداقل
-------------	--------	-------

دکتری تخصصی Ph.D	۲ استاد راهنما، ۳ استاد مشاور	۱ استاد راهنما، ۱ استاد مشاور
دستکاری تخصصی، دستکاری فوق تخصصی	۲ استاد راهنما، ۳ استاد مشاور	۱ استاد راهنما، ۱ استاد مشاور
کارشناسی ارشد و دکتری عمومی	۲ استاد راهنما، ۲ استاد مشاور	۱ استاد راهنما، ۱ استاد مشاور

تبصره ۴: اضافه کردن همکار به پروپوزال پایان نامه های تحقیقاتی، در صورت ضرورت و با رعایت آیین نامه های پژوهشی دانشگاه و تصویب شورای گروه آموزشی و تایید معاونت پژوهشی دانشکده بلامانع است. دانشجویان Ph.D و

دستیاران تخصصی و فوق تخصصی می توانند به عنوان همکار در پایان نامه های مقاطع پایین تر حضور داشته باشند.

۲۴. در صورتی که به هر دلیل، استاد راهنما در روند اجرای پایان نامه حضور نداشته باشد (فوت، خروج از کشور، اتمام تعهدات به دانشگاه و...) تصمیم گیری درباره استاد راهنمای جایگزین با **شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه** خواهد بود.

این دستورالعمل با ۲۴ بند و ۴ تبصره در جلسه شورای دانشگاه در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۳ تصویب شده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است.